

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

11

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENYORUM**

4. ÜNİTE

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1.
ETKİNLİK

Ünite	İnançla İlgili Meseleler
Kazanım	– İnançla ilgili yaklaşımları tartışır. – Yeni dinî akımların özelliklerini değerlendirir.
Etkinlik Adı	Doğru - Yanlış

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların sonuna “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

- 1. Teizm; Tanrı'nın varlığıyla birlikte, O'nun yaratıcılığını, gerçek, şuurlu ve iradeli bir varlık olduğunu kabul etmektir.
- 2. Agnostisizm, Tanrı'nın varlığını kesin bir şekilde kabul eden teizme karşı olduğu kadar Tanrı'nın yokluğunu iddia eden ateizme de karşıdır.
- 3. Fahreddin er-Râzi, agnostikleri “şüphe edenler ve şüphe edip etmediklerinden de şüphe edenler” şeklinde tanımlamaktadır.
- 4. Deistlerin aksine İslam dinine göre Yüce Allah'ın yaratması, her an devam etmektedir. İslam dininde Yüce Allah, bir defada olup bitmiş bir yaratmanın değil sürekli ve her an yaratmanın failidir.
- 5. Agnostisizm; evrenin anlamsız ve amaçsız olduğunu, hayatın ve insanın değeri ya da anlamı olmadığını, kendisi için yaşanmaya değer hiçbir şeyin bulunmadığını savunur.
- 6. Ateizm, sadece Tanrı'ya değil metafizik alana ait her şeye karşıdır. Bu akımı benimseyenlere teist denir.
- 7. Pozitivizm, metafizik ile bilim arasına kesin sınırlar koyar. İnanç ve sezgisel olanı bilimsel etkinlik alanından uzaklaştırır. Üzerinde odaklanması gereken tek bilgi türü olarak bilimsel bilgiyi öne çıkarır.
- 8. İnançtan kaynaklanan düşünceleri dünya işlerine karıştırmama anlamına gelen nihilizm, dünyevileşme hareketi olarak da bilinir.
- 9. Ateistler, Tanrı'nın varlığını ve âlemin yaratıcısı olduğunu kabul ederler. Fakat O'nun âleme, insana müdahil oluşunu kabul etmezler, vahyi ve nübüvveti reddederler.
- 10. Deistler, Tanrı'nın varlığını kabul ederler.
- 11. Nihilizmin ateizmle ortak noktası, Tanrı inancını yok saymasıdır.
- 12. Reiki, Sahaja Yoga, Transandantal Meditasyon gibi yeni dinî hareketler, Batı Avrupa, Uzak Doğu ve özellikle Kuzey Amerikan toplumlarında ortaya çıkmıştır.
- 13. İslamiyet öncesi Cahiliye Dönemi'nde maddenin başlangıcının olmadığına inanan, her şeyin Allah'tan (c.c.) bağımsız bir şekilde gerçekleştiğini ileri süren, hayatı basit bir oluş ve yok oluş olarak anlayan, Zahiriler adı verilen bir topluluk bulunuyordu.
- 14. Teizme göre Tanrı, yarattığı andan itibaren insanlara kendisi ve amacı hakkında hiçbir bilgi vermemiştir.

Ünite	İnançla İlgili Meseleler
Kazanım	– İnançla ilgili yaklaşımları tartışır. – Yeni dinî akımların özelliklerini değerlendirir.
Etkinlik Adı	Bulmaca

Aşağıda kötülük problemi ile ilgili verilen metnin harflerini doğru olarak sıralayınız.

l	e	r	d	d	e	e	e	l	e	,	m	e	s	k	l	i	n	l	a	b	a	k	l	a	l	a	d			
v	r	a	m	z	d	a	B	i	r	m	,	a	t	e	i	z	i	l	e	d	i	l	m	ö	n	e	l			
e	t	e	r	d	e	a	r	t	ı	e	n	b	g	e	t	i	a	k	u	o	l	m	i	ş	t	i				
i	r	l	i	t	i	s	i	p	r	o	b	k	t	e	k	e	t	i	ş	e	l	ı	n	a	l	a	m			
b	u	h	k	â	r	c	i	i	n	f	e	l	s	i	l	g	i	r	.	K	k	ö	t	n	m	e				
r	o	b	l	k	k	e	a	m	l	a	a	m	ı	y	k	a	v	r	e	k	a	l	e	m	i	n	i	h	i	
İ	s	l	e	ç	o	i	ş	,	l	i	t	o	l	a	i	f	a	ü	n	v	ö	t	ü	l						
ı	y	l	a	y	l	e	ü	l	ü	k	ü	k	p	m	e	l	e	k	a	y	n	i	r	i	ı	m	l	a		
d	e	k	k	i	l	i	g	i	b	ı	l	m	ı	b	l	e	m	ı	n	a	p	r	o	l	l	a	n			
g	n	o	s	e	f	e	d	ş	t	ı	r	a	r	d	a	a	m	a	k	n	b	u	k	ö	t	ü	T	ü	r	k
s	e	l	e	d	e	e	r	a	t	ü	.	h	ü	s	e	i	s	ç	e	d	e	ı	a	k						
r	i	n	d	l	ü	k	k	a	v	r	a	k	ı	m	r	a	y	i	n	s	a	n	l	a	r	o	d	i	s	
a	m	i	r	ı	m	ı	i	r	.	r	i	l	m	l	i	t	e	e	k	u	l	a	s	i	e	m	i	d		
r	ı	d	ş	e	r	l	e	a	ş	m	a	l	l	i	z	m	z	m	,											

[illegible]

3. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	İnançla İlgili Meseleler
Kazanım	– İnançla ilgili yaklaşımları tartışır. – Yeni dinî akımların özelliklerini değerlendirir.
Etkinlik Adı	Çoktan Seçmeli

Aşağıda tanımı verilmiş olan kavramı seçeneklerden bulup işaretleyiniz.

1. Tek tanrıcılık. Her şeyi yaratan yüce ve üstün bir Tanrı'nın varlığına inanmak.
☐ Materyalizm
☐ Monoteizm
☐ Sekülerizm
☐ Ateizm
2. Evreni ve evrendeki bütün varlıkları yaratan yüce bir Tanrı'nın varlığını savunan inanç ve anlayış.
☐ Teizm
☐ Pozitivizm
☐ Ateizm
☐ Materyalizm
3. Çok tanrıcılık. Her biri farklı özelliklere sahip birden çok tanrının varlığına inanmak.
☐ Tevhid
☐ Deizm
☐ Politeizm
☐ Teslis
4. Tanrı'nın varlığını ve âlemin ilk sebebi olduğunu kabul etmekle birlikte akla dayalı bir tabii din anlayışı çerçevesinde nübüvveti şüphe ile karşılayan veya inkâr eden felsefi ekol.
☐ Monoteizm
☐ Sekülerizm
☐ Politeizm
☐ Deizm
5. Allah'ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birlemek, O'nun tek ve eşsiz olduğuna inanmak, O'na hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah (c.c.) için yapmak.
☐ Tevhid
☐ Pozitivizm
☐ Sekülerizm
☐ Teizm
6. Maddecilik. Maddi âlemin dışında herhangi bir varlık alanı tanımayan görüş.
☐ Pozitivizm
☐ Materyalizm
☐ Agnostisizm
☐ Nihilizm
7. Bireyin toplumsal yaşamında, duygu ve düşüncelerinde dinin etkisinin tamamen silinmesi gerektiğini savunan felsefi düşünce.
☐ Agnostisizm
☐ Pozitivizm
☐ Sekülerizm
☐ Monoteizm
8. Olgulara dayanan ve olgularla desteklenen bilginin tek güvenilir ve sağlam bilgi olduğunu savunan anlayış.
☐ Politeizm
☐ Pozitivizm
☐ Sekülerizm
☐ Agnostisizm
9. Tanrıtanımazlık. Evreni ve varlıkları yaratan bir Tanrı'nın olmadığını savunan felsefi inanç biçimi.
☐ Ateizm
☐ Pozitivizm
☐ Deizm
☐ Teslis
10. Bilinemezcilik. Tanrı'nın varlığının bilinemeyeceğini ve kanıtlanamayacağını savunan felsefi anlayış.
☐ Nihilizm
☐ Agnostisizm
☐ Monoteizm
☐ Pozitivizm
11. Hiççilik. Felsefi bir inanç olarak her şeyin anlamsız ve değersiz olduğunu ifade eden akım.
☐ Agnostisizm
☐ Pozitivizm
☐ Teizm
☐ Nihilizm

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5. ETKİNLİK

Ünite	İnançla İlgili Meseleler
Kazanım	– İnançla ilgili yaklaşımları tartışır. – Yeni dinî akımların özelliklerini değerlendirir.
Etkinlik Adı	Anagram Bulmaca

Açıklamalardan faydalanarak aşağıda verilen anagram bulmacayı çözünüz ve kavramları tanımlarına uygun boşluklara yerleştiriniz.

- Evreni ve evrendeki bütün varlıkları yaratan yüce bir Tanrı'nın varlığını savunan inanç ve anlayış.
- Olgulara dayanan ve olgularla desteklenen bilginin tek güvenilir ve sağlam bilgi olduğunu savunan anlayış.
- Tek tanrıcılık. Her şeyi yaratan yüce ve üstün bir Tanrı'nın varlığına inanmak.
- Bireyin toplumsal yaşamında, duygu ve düşüncelerinde dinin etkisinin tamamen silinmesi gerektiğini savunan felsefi düşünce.
- Çok tanrıcılık. Her biri farklı özelliklere sahip birden çok tanrının varlığına inanmak.
- Bilinemezcilik. Tanrı'nın varlığının bilinemeyeceğini ve kanıtlanamayacağını savunan felsefi anlayış.
- Tanrı'nın varlığını ve âlemin ilk sebebi olduğunu kabul etmekle birlikte akla dayalı bir tabii din anlayışı çerçevesinde nübüvveti şüphe ile karşılayan veya inkâr eden felsefi ekol.
- Tanrıtanımazlık. Evreni ve varlıkları yaratan bir Tanrı'nın olmadığını savunan felsefi inanç biçimi.
- Maddecilik. Maddi âlemin dışında herhangi bir varlık alanı tanımayan görüş.
- Hiççilik. Felsefi bir inanç olarak her şeyin anlamsız ve değersiz olduğunu ifade eden akım.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

6. ETKİNLİK

Ünite	İnançla İlgili Meseleler
Kazanım	– İnançla ilgili yaklaşımları tartışır. – Yeni dinî akımların özelliklerini değerlendirir. – En'âm suresi 59. ve Lokmân suresi 27. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.
Etkinlik Adı	Doğru - Yanlış

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına D, yanlış olanların başına Y yazınız.

1. (.....) İnsanın fitratında yüce bir güce inanmak ve bağlanmak, hak dine iman etmek vardır.
2. (.....) Orta Çağ Avrupa'sında kilise halk üzerinde baskı, akla ve bilime yönelik olumsuz bir yaklaşım sergilemiştir.
3. (.....) Teizme göre Tanrı'nın özü ve zatı hakkında tam bilgi sahibi edinmek mümkün olmasa da onun varlığı akılla bilinebilir.
4. (.....) Monoteistler, her biri farklı özelliklere sahip birden çok tanrının varlığına inanırlar.
5. (.....) Yahudilik evrensel özelliğini kaybederek millî bir din hâline evrilmiştir.
6. (.....) Hristiyanlık; Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan oluşan üçlemeyi dinin merkezine koyarak tek tanrı inancından uzaklaşmıştır.
7. (.....) Teistlere göre Tanrı'nın dünyaya ve evrenin işleyişine herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır.
8. (.....) Şirk, politeizmin bir çeşididir.
9. (.....) Deistler; olgulara dayanan ve olgularla desteklenen bilginin tek güvenilir ve sağlam bilgi olduğunu savunmaktadır.
10. (.....) Materyalistler, evrende meydana gelen olayların; bilimsel yasalara bağlı olarak ve zorunlu bir şekilde, sebep sonuç ilişkisi içinde gerçekleştiğini savunurlar.
11. (.....) Pozitivizm, doğa olaylarının sebepleri ile ilgili metafizik güçlere atıfta bulunulmasını onaylar.
12. (.....) İslam'a göre doğru bilginin kaynakları selim akıl, vahiy ve sağlam duyulardır.
13. (.....) Sekülerizm, insanın ahireti tamamen düşüncesinden çıkarmasını, sadece dünyadaki hayata odaklanarak yaşamasını öngörür.
14. (.....) İslam'a göre Müslüman'ın hayatını dinî referanslardan bağımsız düşünmek mümkün değildir.
15. (.....) Ateistlere göre Tanrı'nın varlığı da yokluğu da eşit ölçüde ihtimal dâhilindedir.
16. (.....) Nihilizm, her şeyin anlamsız ve değersiz olduğunu ifade eden felsefi bir inançtır.
17. (.....) Yeni dinî akımların ortaya çıkmasında insanın akıl ve bilimden uzaklaşması etkili olmuştur.
18. (.....) Yeni dinî akımlarda hareketin liderine kayıtsız teslimiyet, itaat ve bağlılık esastır.
19. (.....) Yeni dinî akımlarda harekete yeni üye kazandırmak için misyoner gibi çalışmak esastır.
20. (.....) Gayb, akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen, Allah'tan (c.c.) başka kimsenin bilemeyeceği varlık alanıdır.

7. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. Genel anlamda teizmin temel iddialarını kabul etmemeyi ve teizmin temel yaklaşımlarına karşı olmayı ifade eden ateizm, Tanrı'nın var olmadığı inancına dayanan felsefi akımdır. Özel anlamda ise Tanrı'nın varlığını kabul etmemeyi, reddetmeyi içerir. Tanrı düşüncesiyle ve dindarlarla mücadeleye girmeyen ateistlere negatif ateist; Tanrı düşüncesine savaş ilan eden, Tanrı'ya inanmadığı gibi, inananlarla mücadeleye girerek Tanrı'nın yokluğunu ispatlamaya çalışan ateistlere de pozitif ateist denir.

Bu parçadan hareketle ateizmle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Negatif ve pozitif olarak ikiye ayrılır.
B) Tanrı'nın varlığını reddeder.
C) Gerald L. Shroeder'in ateizm düşüncesine karşı yazıları vardır.
D) Temel düşüncesi kabul etmemeye, reddetmeye yöneliktir.
E) Teizme karşı oluşmuş felsefi bir akımdır.

2. Yeni dinî hareketler ifadesi, özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra Batı dünyasında ortaya çıkıp yaygınlaşan, Hristiyanlık, Yahudilik gibi daha eski anlayışlara meydan okuyan ve alternatif bir hayat tarzı sunan birbirinden farklı oluşumları ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu hareketlerin en önemli özelliklerinden biri, mutlak otoriteye sahip karizmatik bir lidere ve belirli bir ideolojiye dayanmalarıdır. Sıra dışı inanç ve uygulamalara sahip olmaları, üye edinmede kullandıkları ilginç yöntemler, kadınlara ve erkeklere biçtikleri roller, insan hayatını hedef alan radikal eylemleri benimseme gibi yönleri bu hareketlerin dikkat çekici özelliklerinden bazılarıdır.

Bu parçadan yola çıkarak yeni dinî hareketlerle ilgili;

- I. Hristiyanlık ve Yahudiliğin zayıflamasıyla ortaya çıkmışlardır.
II. Geleneksel inanışların birikimlerinden faydalanmışlardır.
III. Lidere teslimiyet, itaat ve bağlılık esastır.
IV. Kendilerine özgü ahlaki normları vardır.
V. Üye edinmede özel yöntemler kullanılır.

hangisi söylenemez?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I, III ve IV
D) II, IV ve V
E) I, II, III ve V

3. Ateizm, agnostisizm, nihilizm gibi akımlara yönelmede etkili olan meselelerden biri de kötülük problemidir. Türkçede "kötülük problemi" şeklinde ele alınan bu mesele İslam'da "şer" kavramıyla ifade edilmiştir. Kötülük problemi, günümüzde "Dünyada bu kadar kötülük olduğuna göre demek ki Tanrı yoktur." önermesi üzerinden Tanrı'yı inkâr etmenin bahanesi olarak kullanılmaktadır.

Bu parçadan hareketle İslam'ın, kötülük problemine bakış açısını gösteren ayet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "Şeytan içki ve kumar yoluyla ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak, sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık (bunlardan) vazgeçtiniz değil mi?" (Mâide suresi, 91. ayet.)
B) "Şüphe yok ki Allah zerre kadar haksızlık etmez. (Kulun yaptığı iş, eğer bir kötülük ise, onun cezasını adaletle verir.) İyilik olursa onu katlar (kat kat arttırır), kendinden de büyük mükâfat verir." (Nisâ suresi, 40. ayet.)
C) "O, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir. O, Rahman'dır. O gün insanlar O'na karşı konuşmaya yetkili değillerdir." (Nebe suresi, 37. ayet.)
D) "İnsanların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu..." (Rûm suresi, 41. ayet.)
E) "Andolsun ki onlara 'Gökleri ve yeri yaratan, Güneş'i ve Ay'ı buyruğu altında tutan kimdir?' diye sorsan mutlaka, 'Allah' derler. O hâlde nasıl (haktan) çevrilip döndürülüyorlar?" (Ankebût suresi, 61. ayet.)

4. Terim olarak modern bilimi temele alan; batıl inançları, metafizik ve dini, insanlığın ilerlemesini engelleyen bilim öncesi düşünce tarzları olarak gören dünya görüşünün adıdır. Metafizik ile bilim arasında kesin sınırlar koyan, dogmayı ve sezgisel olanı bilimsel etkinlik alanından uzaklaştıran ve üzerinde odaklanılması gereken tek bilgi türü olarak bilimsel bilgiyi öne çıkaran, dinî ve metafizik söylemlerin yerini akla, gözleme ve deneye dayalı pozitif bilginin almasını öngören bir akımdır.

Bu parçada özellikleri verilen felsefi akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Materyalizm
B) Sekülerizm
C) Satanizm
D) Pozitivizm
E) Deizm

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

5. “Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor ve: Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek? diyor. De ki: Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir.” (Yâsîn suresi, 78-79. ayetler.)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kader inancı insanın yaşamına etki etmektedir.
- B) İmanın şartlarından biri de Allah’a (c.c.) inanmaktır.
- C) İnsanın yaratılış amacı Allah’a (c.c.) kulluk etmektir.
- D) Yaratılan her şey yoktan var olmuştur.
- E) İnsanı yaratan, öldüren ve yeniden diriltecek olan Allah’tır (c.c.).

6. İnançla ilgili felsefi yaklaşımlara baktığımız zaman bazılarınin ortak düşüncelere sahip olduğunu görebiliriz. Örneğin ateizm ve deizm dinin olmadığı konusunda hemfikirdirler. Bununla beraber nihilizmde ele alınan yokluk düşüncesi diğer yaklaşımlardan farklı olarak ortaya çıkmıştır.

Bundan hareketle felsefi yaklaşımların ortak görüşleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Yaklaşım	Ortak Görüş
A) Agnostisizm - Deizm	Din yoktur.
B) Ateizm - Teizm	Dinlerin kaynağı Tanrı’dır.
C) Nihilizm - Sekülerizm	Ahlaki değerlerin önemi yoktur.
D) Deizm - Agnostisizm	Tanrı vardır.
E) Teizm - Sekülerizm	Tanrı’nın varlığı düşünülemez.

7. Orta Çağ’da, Hristiyan Batı dünyasında dinin halk ve yöneticiler üzerinde baskı aracı olarak kullanılması; kilisenin bilimi, sanatı, düşünceyi, ekonomiyi, ticareti ve sosyal yaşamı kontrol etmesi toplumda büyük hoşnutsuzluklara yol açtı. Bu hoşnutsuzluk ve tepki, Avrupa’da Aydınlanma Çağı’nı doğurdu. Emreden, sürekli değişmez kurallar koyan, baskılayan, sınırlayan dinî inançlara ve bundan kaynaklanan dogmatik düşünceye karşı aklı, bilimi, araştırmayı, düşünceyi, kuşkuyu, deneyi, özgürlüğü temel alan anlayış ve yaşam biçimi toplumda yaygınlaştı. Bu durum, Fransız Devrimi ve Sanayi İnkılabı gibi sonuçları doğurdu. Batı’da sekülerist anlayış yaygınlaştı ve insanlar dinden uzaklaşmaya başladı. Kiliseler saygınlığını, otoritesini ve işlevini yitirdi. Sonuç olarak Hristiyan Batı toplumu, manevi ve kültürel dayanaklarını kaybetti. Yaşanan tüm bu değişimler, Batı insanına mutluluk ve huzur getirmedi. Çünkü maddi ve manevi olmak üzere iki yönü bulunan insanın, bir yönü ihmal edildi. Manevi açıdan tatmin duygusu yaşayamayan Batı insanında oluşan bu boşluğu, yeni dinî hareketler doldurdu.

Bu parçada yeni dinî hareketlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir?

- A) Farklı biçimlerine
- B) Temel özelliklerine
- C) Çözüm önerilerine
- D) Olumsuz etkilerine
- E) Tarihsel köklerine

8. “Gaybın anahtarları Allah’ın yanındadır, onları O’ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir, O’nun ilmi dışında bir yaprak bile düşmez. O, yerin karanlıkları içindeki tek bir taneyi dahi bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır.” (En’âm suresi, 59. ayet.)

Bu ayetten çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah’ın (c.c.) kudreti sınırsızdır.
- B) Yaratılıştaki belli bir denge gözetilmiştir.
- C) Allah’ın (c.c.) yaratması devam etmektedir.
- D) Kur’an-ı Kerim’de evren hakkında bilgi verilir.
- E) Evrende her şey Allah’ın (c.c.) ilmi ve iradesiyle meydana gelir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

9. Batı dünyasında sanayileşme ile birlikte artan refah, insanı mutlu etmeye, ona huzur vermeye yetmedi. Aksine insanları daha çok tüketmeye, her istediğini elde etmeye, bunun için de daha çok çalışmaya yöneltti. Tüketim, artık neredeyse mutluluğun bir aracı gibi görülmeye başlandı. Ancak insan, yeryüzüne tüketmek için gelmemiştir. Buna bağlı olarak da daha çok tüketmek, elbette insana mutluluk ve huzur getirmeye yetmeyecekti. Onun var oluş amacı, çok daha derin ve ulvi anlamlarla ilişkiliydi. Bireyin ruhuna seslenen, manevi yönünü inşa eden kanallar tıkalı olduğu için de insan, başka arayışlara yöneldi. İşte bu noktada yeni dinî hareketler devreye girdi. Batı toplumunda, Doğu, özellikle de Hint kökenli dinî akımlar ortaya çıkmaya başladı. Bu akımlar; gittikçe yalnızlaşan Batı insanının iç dünyasına seslenmesi, insan ilişkilerine önem vermesi, doğal hayat biçimini savunması gibi yönleriyle Batı insanına çekici geldi.

Bu parçada vurgulanan temel konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hint kökenli dinî akımların Batı dünyasında yayılma süreci
- B) Üretim ve tüketim ilişkisinin insanın mutluluğuna katkısı
- C) Batı dünyasında ortaya çıkan sanayileşmenin sebepleri
- D) Yeni dinî hareketlerin ortaya çıkmasının nedenleri
- E) Anlam arayışındaki insanın psikolojik durumu

10. Yeni dinî hareketlerin kurucularından bir bölümü kendisini Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisi olarak görmekte, bazıları ise Tanrı ile irtibat kurduğunu ve vahiy aldığını söyleyerek peygamberlik iddiasında bulunmaktadır. Yeni dinî hareketlerin bazı liderleri ise kendilerini, yeryüzünde insanlığın kurtarıcısı yani mehdi olarak gösterme çabası içine girmektedir. Bu akımlar, insanların içine düştüğü manevi boşluğu, yaşadığı çıkmazı, dinî hassasiyetleri kendi çıkarları için kullanmaktadır. Onların paralarını, çocuklarını, mallarını, mülklerini ellerinden almaktadır. İnsanların sosyal ve ekonomik imkânlarını kendi planları için kullanmaktadırlar.

Bu parçaya göre yeni dinî hareketlerle ilgili aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) Asıl amaçlarını insanlardan gizlerler.
- B) Dini ve dinî değerleri istismar ederler.
- C) İnsanlara sosyal ve ekonomik imkânlar sunarlar.
- D) İnsanların dine olan inancını ve güvenini sarsarlar.
- E) Dinî değerleri, ekonomik çıkar elde etmek amacıyla kullanırlar.

11. Modern yaşam, hızlı kentleşme, yoğun iş temposu, trafik, köyden kente göç gibi olgular, insanın kendisi dışındakilerle ilişkilerini gerçekleştirecek ortamı ve imkânları yok etti. Bu durum, insanın yalnızlaşmasına yol açtı. Bir parçası olduğu toplumdan âdeti soyutlanan birey, iyice bunalıma girdi. Kendisini ve toplumu anlamlandırma sorunu yaşayan modern insan, stres yüklü bir varlık oldu. Hızlı ve yoğun kentleşme, insanı tabiatı da kopardı. İnsan ile doğa arasındaki bağ, olağan seyrinden saptı. İnsan, tabiatı birlikte yaşayacağı ve parçası olduğu bir varlık değil, kendisinden mümkün olduğunca yararlanılması gereken bir nesne olarak görmeye başladı. Bu da insanın yaratılıştan gelen doğasına aykırı bir durumdu ve insana zarar verdi. Yeni dinî hareketler, doğaya ve doğal yaşama dönme anlayışını ön plana çıkardığı için modern insana çekici geldi. Zamanla toplumda taraftar buldu ve yaygınlaştı.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına yer verilmemiştir?

- A) Modern yaşamın insanın psikolojisine etkileri nelerdir?
- B) Yeni dinî akımlar, kutsalla ve metafizik âlemlerle nasıl bir ilişki içindedir?
- C) İnsan ile doğa arasındaki ilişkiyi bozan sebepler nelerdir?
- D) Modern insanın yeni dinî akımlara yönelmesinin sebepleri nelerdir?
- E) İnsanların sosyal, psikolojik ve fiziksel arayışlarının sebepleri nelerdir?

12. “Eğer yeryüzündeki bütün ağaçlar kalem olsaydı, deniz de -ardından ona yedisi daha eklenmek üzere- mürekkep olsaydı yine de Allah'ın sözleri tükenmezdi; Allah azizdir, hakîmdir.” (Lokmân suresi, 27. ayet.)

Bu ayet Yüce Allah'ın aşağıdaki sıfatlarından hangisini açıklamaktadır?

- A) Semi
- B) Basar
- C) Kıdem
- D) İlim
- E) Hayat

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

13. “Gaybın anahtarları Allah’ın yanındadır, onları O’ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir, O’nun bilgisi dışında bir yaprak bile düşmez. O, yerin karanlıklarındaki tek bir taneyi bile bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır.” (En’âm suresi, 59. ayet.)

Bu ayette aşağıdaki sorulardan hangisine cevap bulunabilir?

- A) Gayba ait bilgilere sahip olabilir miyiz?
- B) Gayb konusunda kaç hadis mevcuttur?
- C) Gaybın terim ve sözlük anlamı nedir?
- D) Gayb Kur’an-ı Kerim’de kaç yerde geçmektedir?
- E) Gayba iman, imanın şartlarından biri midir?

14. Aşağıdakilerden hangisi yeni dinî hareketlerin benimsenmesinde rol oynayan sebeplerden biri değildir?

- A) İnsanların dinî anlamda geleneksel anlayışlara yönelmesi
- B) İnsanın kutsalla ve metafizik âlemle bağlarının koparılması
- C) Doğadan ve doğal olandan kopma sonunda ortaya çıkan yapaylık
- D) İnsanın, evreni ve kendi varlığını anlamlandırma arayışı ve ihtiyacı içinde olması
- E) Bilimin, insanın bazı sorularına cevap vermekte ve onun ruhunu tatmin etmekte yetersiz kalması

15. Aşağıdaki ayetlerden hangisinde Allah’ın (c.c.) ilmine ve kudretine değinilmemiştir?

- A) “Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de mürekkep olsa, arkasından yedi deniz daha ona katılsa Allah’ın sözleri (yazmakla) yine de tükenmez. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Lokmân suresi, 27. ayet.)
- B) “Gaybın anahtarları Allah’ın yanındadır, onları O’ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir, O’nun ilmi dışında bir yaprak bile düşmez. O, yerin karanlıkları içindeki tek bir taneyi dahi bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır.” (En’âm suresi, 59. ayet.)
- C) “O’ndan gelen rahmet, günahların örtülmesi ve üstünlük dereceleridir. Zaten Allah hep günahları örtmekte ve rahmetiyle muamele etmektedir.” (Nisâ suresi, 96. ayet.)
- D) “O, gökleri ve yeri örneksiz yaratandır. Bir işe hükmetti mi ona sadece ‘Ol!’ der, o da hemen oluverir.” (Bakara suresi, 117. ayet.)
- E) “O, karanlığı yarıp sabahı çıkarandır. Geceyi dinlenme zamanı, Güneş’i ve Ay’ı da ince birer hesap ölçüsü kıldı. Bütün bunlar mutlak güç sahibinin, hakkıyla bilenin takdiridir.” (En’âm suresi, 59. ayet.)

CEVAP ANAHTARI

1- C	9- D
2- B	10- C
3- B	11- B
4- D	12- D
5- E	13- A
6- A	14- A
7- E	15- C
8- E	

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. ETKİNLİK

D	1. Teizm; Tanrı'nın varlığıyla birlikte, O'nun yaratıcılığı, gerçek, şuurlu ve iradeli bir varlık olduğunu kabul etmektir.
D	2. Agnostisizm, Tanrı'nın varlığını kesin bir şekilde kabul eden teizme karşı olduğu kadar Tanrı'nın yokluğunu iddia eden ateizme de karşıdır.
Y	3. Fahreddin er-Râzi, agnostikleri "şüphe edenler ve şüphe edip etmediklerinden de şüphe edenler" şeklinde tanımlamaktadır.
D	4. Deistlerin aksine İslam dinine göre Yüce Allah'ın yaratması, her an devam etmektedir. İslam dininde Yüce Allah, bir defada olup bitmiş bir yaratmanın değil sürekli ve her an yaratmanın falidir.
Y	5. Agnostisizm; evrenin anlamsız ve amaçsız olduğunu, hayatın ve insanın değeri ya da anlamı olmadığını, kendisi için yaşamaya değer hiçbir şeyin bulunmadığını savunur.
Y	6. Ateizm, sadece Tanrı'ya değil metafizik alana ait her şeye karşıdır. Bu akımı benimseyenlere teist denir.
D	7. Pozitivizm, metafizik ile bilim arasında kesin sınırlar koyar. İnancı ve sezgisel olanı bilimsel etkinlik alanından uzaklaştırır. Üzerinde odaklanması gereken tek bilgi türü olarak bilimsel bilgiyi öne çıkarır.
Y	8. İnancın kaynakları düşünceleri dünya işlerine karıştırmama anlamına gelen nihilizm, dünyevileşme hareketi olarak da bilinir.
Y	9. Ateistler, Tanrı'nın varlığını ve âlemin yaratıcısı olduğunu kabul ederler. Fakat O'nun âleme, insana müdahil oluşunu kabul etmezler, vahyi ve nübüvveti reddederler.
D	10. Deistler, Tanrı'nın varlığını kabul ederler.
D	11. Nihilizmin ateizmle ortak noktası, Tanrı inancını yok saymasıdır.
D	12. Reiki, Sahaja Yoga, Transdantant Meditasyon gibi yeni dini hareketler, Batı Avrupa, Uzak Doğu ve özellikle Kuzey Amerikan toplumlarında ortaya çıkmıştır.
Y	13. İslamiyet öncesi Cahiliye Dönemi'nde maddenin başlangıcının olmadığına inanarak, her şeyin Allah'tan (c.c.) bağımsız bir şekilde gerçekleştiğini ileri süren, hayatı basit bir oluş ve yok oluş olarak anlayan, Zahirler adı verilen bir topluluk bulunuyordu.
Y	14. Teizme göre Tanrı, yarattığı andan itibaren insanlara kendisi ve amacı hakkında hiçbir bilgi vermemiştir.

2. ETKİNLİK

B	i	r	a	k	i	m	o	l	m	a	m	a	k	l	a	b	i	r	l	i	k	t	e	i	n	s	a	
n	l	a	r	i	n	a	t	e	i	z	m	,	a	g	n	o	s	t	i	s	i	z	m	,	n	i	h	i
l	i	z	m	g	i	b	i	i	n	k	â	r	c	ı	a	k	ı	m	l	a	r	a	y	ö	n	e	l	
m	e	l	e	r	i	n	d	e	ç	ö	k	e	t	k	i	l	i	o	l	a	n	m	e	s	e	l	e	
l	e	r	d	e	n	b	i	r	i	d	e	k	ö	t	ü	l	ü	k	p	r	o	b	l	e	m	i	d	
i	r	.	T	ü	r	k	ç	e	d	e	k	ö	t	ü	l	ü	k	p	r	o	b	l	e	m	i	ş	e	
k	l	i	n	d	e	e	l	e	a	l	i	n	a	n	b	u	m	e	s	e	l	e	,	i	s	l		
a	m	i	l	i	t	e	r	a	t	ü	r	d	e	ş	e	r	k	a	v	r	a	m	i	y	l	a	d	
i	l	e	g	e	t	i	r	i	l	m	i	ş	,	f	e	l	s	e	f	e	d	e	i	s	e	t	e	
o	d	i	s	e	k	a	v	r	a	m	i	y	l	a	i	f	a	d	e	e	d	i	l	m	i	ş	t	i
r	.	K	l	a	s	i	k	k	e	l	a	m	k	a	y	n	a	k	l	a	r	i	m	i	z	d	a	
k	ö	t	ü	l	ü	k	p	r	o	b	l	e	m	i	y	l	e	i	l	g	i	l	i	t	a	r	t	i
ş	m	a	l	a	r	d	a	h	ü	s	ü	n	v	e	k	u	b	u	h	k	a	v	r	a	m	l	a	
r	i	d	a	k	u	l	i	a	n	ı	l	m	i	ş	t	i	r	.										

Bir akım olmamakla birlikte insanların ateizm, agnostisizm, nihilizm gibi inkârcı akımlara yönelmelerinde çok etkili olan meselelerden biri de kötülük problemidir. Türkçede kötülük problemi şeklinde ele alınan bu mesele, İslami literatürde şer kavramıyla dile getirilmiş, felsefede ise teodise kavramıyla ifade edilmiştir. Klasik kelimeler kaynaklarımızda kötülük problemiyle ilgili tartışmalarda hüsün ve kubuh kavramları da kullanılmıştır.

3. ETKİNLİK

Z	E	M	N	M	A	G	N	O	S	T	İ	K	M	D
N	M	Z	Z	İ	L	A	İ	G	E	R	Ş	E	Z	R
T	Ş	İ	Z	C	H	T	H	G	T	E	İ	T	İ	T
G	E	V	E	E	İ	İ	R	R	M	A	A	E	Y	
D	L	İ	N	R	K	L	L	E	Z	N	S	U	T	M
T	İ	T	D	T	U	Y	İ	İ	R	Ö	O	A	Z	A
A	V	İ	G	D	E	U	S	I	Z	F	F	İ	Ğ	T
F	E	Z	F	A	D	İ	T	K	U	M	R	P	O	E
S	Y	O	G	H	T	A	D	F	G	A	B	N	A	R
U	N	P	J	S	N	V	Y	E	L	U	K	Ü	M	Y
Y	Ü	U	O	I	Ç	Ö	L	Ü	İ	S	J	Ö	K	A
H	D	N	M	C	B	M	K	Ö	E	S	G	F	D	L
N	G	A	T	S	İ	E	T	A	Ç	R	T	J	Y	İ
A	Z	K	N	B	S	M	A	Ç	J	P	K	A	R	Z
Z	A	Ö	H	M	Z	İ	E	T	A	H	C	G	F	M

AGNOSTİK: Agnostisizm düşüncesini benimseyen kimse.

AGNOSTİSİZM: İnsanların mutlak bilgiye ve hakikate ulaşamayacağını ifade eden felsefi yaklaşım.

ATEİST: Ateizm inancını benimseyen kimse.

ATEİZM: Tanrı'nın var olmadığı inancına dayanan felsefi yaklaşım.

DEİST: Deizm inancını benimseyen kimse.

DEİZM: Tanrı'nın varlığına inanmakla birlikte Tanrı'nın yaratma dışındaki özelliklerini reddeden düşüncenin adı.

DEUS: Latince Tanrı.

DÜNYEVİLEŞME: Dünyaya ilgi duyma, dünya odaklı yaşama.

MATERYALİZM: Var olan her şeyin maddeden ibaret olduğunu, maddeden bağımsız fizik ötesi bir alanın bulunmadığını iddia eden felsefi yaklaşım.

NİHİLİST: Felsefi yönden hiçbir gerçek kabul etmeyen, sosyal yönden var olan toplum düzenini benimsemeyen, siyasi yönden her türlü otoriteyi reddeden, ahlaki yönden hiçbir değeri tanımayan kişiler.

NİHİLİZM: Anlam, değerler, inançlar, ahlak, siyaset, düzen gibi kavramları yerinden ederek bunları geçersiz kılmaya çalışan; felsefi, sosyal, siyasi, ahlaki tutumları ifade eden felsefi yaklaşım.

POZİTİVİZM: Dini ve metafiziği, insanlığın ilerlemesini engelleyen bilim öncesi düşünce tarzları olarak gören ve sadece modern bilimi temele alan felsefi yaklaşım.

SEKÜLARİZM: Hukuki konularda, toplumu ilgilendiren sosyal kararlarda ve siyaset biliminin işleyişinde din merkezli görüşlerin tamamını reddeden düşünce.

ŞER: Kötü olan şey.

TANRITANIMAZ: Ateist.

TEİZM: Âlemin yaratıcı sebebi olan ve varlığı mutlak bir Tanrı inancını savunan felsefi yaklaşım.

Cevap Anahtarı

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 11

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

1. Monoteizm	7. Sekülerizm
2. Teizm	8. Pozitivizm
3. Politeizm	9. Ateizm
4. Deizm	10. Agnostisizm
5. Tevhid	11. Nihilizm.
6. Materyalizm	

5. ETKİNLİK

1. TEİZM	6. AGNOSTİSİZM
2. POZİTİVİZM	7. DEİZM
3. MONOTEİZM	8. ATEİZM
4. SEKÜLARİZM	9. MATERİYALİZM
5. POLİTEİZM	10. NİHİLİZM

6. ETKİNLİK

- (D) İnsanın fitratinde yüce bir güce inanmak ve bağlanmak, hak dine iman etmek vardır.
- (D) Orta Çağ Avrupa'sında kilise halk üzerinde baskı, akla ve bilime yönelik olumsuz bir yaklaşım sergilemiştir.
- (D) Teizme göre Tanrı'nın özü ve zatı hakkında tam bilgi sahibi edinmek mümkün olmasa da onun varlığı akılla bilinebilir.
- (Y) Monoteistler, her biri farklı özelliklere sahip birden çok tanrının varlığına inanırlar.
- (D) Yahudilik evrensel özelliğini kaybederek milli bir din hâline evrilmiştir.
- (D) Hristiyanlık; Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan oluşan üçlemeyi dinin merkezine koyarak tek tanrı inancından uzaklaşmıştır.
- (Y) Teistlere göre Tanrı'nın dünyaya ve evrenin işleyişine herhangi bir müdahalesi bulunmamaktadır.
- (D) Şirk, politeizmin bir çeşididir.
- (Y) Deistler; olgulara dayanan ve olgularla desteklenen bilginin tek güvenilir ve sağlam bilgi olduğunu savunmaktadır.
- (D) Materyalistler, evrende meydana gelen olayların; bilimsel yasalara bağlı olarak ve zorunlu bir şekilde, sebep sonuç ilişkisi içinde gerçekleştiğini savunurlar.
- (Y) Pozitivizm, doğa olaylarının sebepleri ile ilgili metafizik güçlere atıfta bulunulmasını onaylar.
- (D) İslam'a göre doğru bilginin kaynakları selim akıl, vahiy ve sağlam duygulardır.
- (D) Sekülerizm, insanın ahireti tamamen düşüncesinden çıkarmasını, sadece dünyadaki hayata odaklanarak yaşamasını öngörür.
- (D) İslam'a göre Müslüman'ın hayatını dinî referanslardan bağımsız düşünmek mümkün değildir.
- (Y) Ateistlere göre Tanrı'nın varlığı da yokluğu da eşit ölçüde ihtimal dâhilindedir.
- (D) Nihilizm, her şeyin anlamsız ve değersiz olduğunu ifade eden felsefi bir inançtır.
- (Y) Yeni dinî akımların ortaya çıkmasında insanın akıl ve bilimden uzaklaşması etkili olmuştur.
- (D) Yeni dinî akımlarda hareketin liderine kayıtsız teslimiyet, itaat ve bağlılık esastır.
- (D) Yeni dinî akımlarda harekete yeni üye kazandırmak için misyoner gibi çalışmak esastır.
- (D) Gayb, akıl ve duygular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen, Allah'tan (c.c.) başka kimsenin bilemeyeceği varlık alanıdır.

7. ETKİNLİK

- Tevhid, Allah'ın (c.c.) zatında ve sıfatlarında tek ve eşsiz olmasıdır. Evrendeki her şey O'nun takdiriyle olur. O dilemeden bir yaprağın dalından düşmesi kadar küçük bir olay dahi gerçekleşmez. Allah'ın (c.c.) ilmi, açık gizli ne varsa her şeyi kuşatır. İnsanın bilemeyeceği şeyleri, geleceği ve ahiret hayatını da yalnız Allah (c.c.) bilir. Bu sebeple gayb hakkında kendilerinin bilgi sahibi olduğunu söyleyen ve buna inanan kimseler, tevhid inancına aykırı düşmüş olurlar.

- İlim:** Yüce Allah'ın gerek duyular âlemine gerekse duyularla kavranılmayan âleme ait her şeyi bütün ayrıntılarıyla bilmesidir. Ayette Allah'ın (c.c.) ilminin enginliği bir örnekle vurgulanmaktadır.
 - Kudret:** Yüce Allah'ın her şeye gücünün yetmesi, dilediğini dilediği zamanda var veya yok etmesidir. Allah'ın (c.c.) kudreti sonsuzdur. İnsanların kudreti ise sonlu ve sınırlıdır. Bütün insanlık bir araya gelse Allah'ın (c.c.) yarattıklarından en küçüğünü bile yoktan var edemezler.
 - Hüküm sahibi (Aziz):** Yüce Allah; mutlak surette güç, kuvvet ve şeref sahibi, kendisine hiçbir varlığın gücünün yetmediği, aksine, dilediği her şeye gücü yeten, emir ve iradesine kâinata bulunan hiçbir varlığın karşı koymasının mümkün olmadığı varlıktır.
 - Hikmet sahibi (Hakim):** Yüce Allah; bütün sözleri ve fiilleri adalete ve ilme dayanan, her şeyi bilen, hikmetli bir biçimde yaratmasını sürdüren, dünyada adaletin kaynağı, ahirette ise tüm insanlar arasında adaleti ile hükmedecek olandır.

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

Etkinlik
Kitabı

Soru
Havuzu

Video

Etkileşimli
Kitap

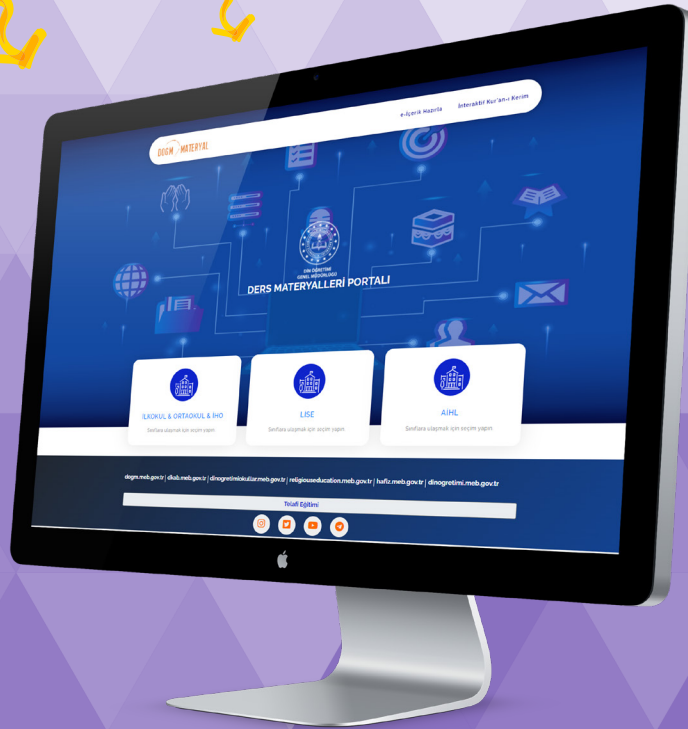
Çalışma
Kitabı

Etkinlik
Uygulamaları

İnfografi

Sesli
Kitap

Ders
Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ